

Tytuł „Klimatycznego Człowieka Roku” w kategorii „Młody Naukowiec” przyznany

2023-12-19

Celem konkursu „Klimatyczny Człowiek Roku” organizowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska było wyłonienie i nagrodzenie osób do 35 roku życia, posiadających osiągnięcia naukowe w postaci publikacji naukowych lub zakończonych badań w obszarze ochrony klimatu, ograniczania skutków zmian klimatu lub mitygacji i adaptacji do zmian klimatu. Tytuł „Klimatycznego Człowieka Roku” w kategorii „Młody Naukowiec” zdobył dr hab. Krzysztof Zawierucha, który zajmuje się badaniem lodowców.

W wywiadzie opublikowanym na [stronie ministerstwa](#) zwycięzca mówi m.in. o zjawisku szybkiego kurczenia się pokrywy lodowej i jego przyczynach. – Badania wskazują, że obecnie lodowce topnieją jeszcze szybciej, niż dotychczas uważano. Zjawisko cofania się lodowców widoczne jest od początku XX wieku na całym świecie, choć w różnych miejscach następuje to w różnym tempie. Co jednak istotne, obecnie tempo, w jakim postępuje zmiana klimatu, jeszcze bardziej przyspiesza topnienie kriosfery. Według różnych modeli niektóre regiony Arktyki, np. Svalbard, ocieplają się od 4 do 7 razy szybciej niż reszta świata. Przykładowo niektóre obszary czapy lodowej na Grenlandii topią się nawet 100 razy szybciej niż zakładano. Część lodowców górskich już umarła, te co pozostały zmniejszą swoją powierzchnię jeszcze o 30% do końca stulecia. Powodem tych zmian jest m.in. nadmierna emisja dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych, jaka ma miejsce od czasu rewolucji przemysłowej. Efekt ten wyraźnie widać na wykresach w postaci kija do hokeja, który wydłuża się z każdą kolejną dekadą intensywnego wpompowywania gazów cieplarnianych do atmosfery. Ostatni raport Międzyrządowego Zespołu do spraw Zmian Klimatu nie pozostawia złudzeń w kwestii odpowiedzialności za ocieplenie klimatu – powodem w dużej mierze jest działalność człowieka w tym nadmierny konsumpcjonizm. Lodowce w historii geologicznej topiły się i awansowały, jednak dziś tempo zmian, w tym znikania lodu i koncentracja gazów cieplarnianych, są zdecydowanie wyższe niż np. w ciepłym okresie eemskim ok. 120 tys. lat temu. Bez wątplenia dla organizmów zasiedlających lodowce, kurczenie się mas lodowych to po prostu powolne znikanie ich jedyne go domu. W przeszłości, w okresach ciepłych, organizmy te przetrwały w różnych „lodowych ostojach” czyli refugiach, czy poradzą sobie w przyszłości w ten sam sposób? Patrząc na obecne zmiany, a przede wszystkim ich tempo, mam wątpliwości. – mówi dr hab. Krzysztof Zawierucha.

W dalszej części rozmowy dr hab. Krzysztof Zawierucha wyjaśnia, dlaczego ochrona lodowców jest tak ważna dla życia na Ziemi. – Lodowce są niezwykle ważnym elementem kształtującym funkcjonowanie ekosystemów lądowych i morskich w regionach górskich i polarnych. Wpływają na budżet węgla czy cykle biogeochemiczne, które są ważne dla całej planety. Są także domem dla unikatowych gatunków mikroskopijnych roślin oraz zwierząt. Poza tym, historia człowieka ściśle związana jest z historią śniegu i lodu. Towarzyszy on nam od początku rodzaju ludzkiego (Homo) czyli przez miliony lat i miał wpływ na ewolucyjne losy naszego oraz innych gatunków. Z punktu widzenia mieszkańca Europy Środkowej wydawać może się, że oddalone o setki kilometrów lodowce w górach czy oddalone o tysiące kilometrów bieguny polarne, nie mają dla nas większego znaczenia. Prawda jest jednak taka, że problemy związane z topniejącą i znikającą kriosferą, mają istotne znaczenie w skali globalnej. Musimy być świadomi, że wszystkie zmiany, które zachodzą w środowisku przyrodniczym wcześniej czy później odbiją się na ekosystemach i finalnie na życiu codziennym każdego z nas.

**Magiczny
Kraków**

W ostatnim fragmencie wywiadu laureat tegorocznej nagrody odpowiada na pytanie, czy możemy zatrzymać procesy odpowiadające za topnienie lodowców i jakie w związku z tym działania powinniśmy podejmować? – Jeśli nie spróbujemy, to się tego nie dowiemy. Często słyszę, że działania pojedynczych osób nie mają znaczenia. Nie zgadzam się z tym stwierdzeniem. Uważam, że wszelkiego rodzaju inicjatywy i działania są motorem, który napędza dalsze zmiany. Kropla draży skałę. To co możemy robić to przede wszystkim działania edukacyjne, zmiana pewnych przyzwyczajień i nacisk na decydentów politycznych, tak by szukali optymalnych rozwiązań na problemy współczesnego świata. Zabiegi dotyczące ochrony klimatu pokrywają się z działaniami mającymi na celu ochronę bioróżnorodności, redukcję odpadów itp. Szczerze wierzę, że wyedukowane i bardziej świadome społeczeństwo będzie mogło zrobić znacznie więcej dla klimatu i dziedzictwa przyrodniczego, którym, dysponujemy, a także lepiej adoptować się do zmian, jakiekolwiek by one nie były.

Cały wywiad przeczytacie na [stronie Ministerstwa Klimatu i Środowiska](#).